

INSPIRATIE UITDAGINGEN & AMBITIES

BESTE LEZER,

De administratie van Lokaal bestuur Lede stelt dit document voor aan de nieuwe beleidsploeg van Lokaal bestuur Lede. Deze nota bestaat uit twee onderdelen: de voornaamste uitdagingen voor de gemeente Lede enerzijds en de krachtlijnen die als leidraad en referentiekader kunnen dienen voor de beleidsvorming de komende jaren anderzijds. De 17 Sustainable Development Goals vormen de kapstok doorheen het geheel.

De nota werd zorgvuldig samengesteld door de administratie en is het resultaat van een uitgebreide omgevingsanalyse. Bij deze analyse werden verschillende stakeholders betrokken, waardoor de nota op een breed draagvlak steunt. Het managementteam heeft in nauw overleg met de diverse afdelingen van het lokaal bestuur en de raden belangrijke thema's en aandachtspunten in kaart gebracht.

We willen hiermee het nieuwe bestuur een fundament bieden bij de start van de legislatuur. De nota bevat geen vast omlijnd beleidsplan, maar wel een reeks strategische inzichten en aanbevelingen die kunnen dienen als bron van ideeën en richting voor het nieuwe beleid.

Hiermee hopen wij bij te dragen aan een gefundeerde, toekomstgerichte beleidsvorming die aansluit bij de noden van onze inwoners en de duurzame ontwikkeling van onze gemeente.

Blij jullie te mogen informeren én inspireren.

FOCUS OP MENS

Armoede en honger in al zijn vormen uitroeien en waardigheid en gelijkheid garanderen.

GEEN ARMOEDE, GEEN HONGER

Vertrekkende vanuit de objectieve cijfers doet Lede het op het eerste zicht relatief goed op vlak van **armoede**. De kansarmoede-index en het aantal aangiftes onder de kritische grens liggen relatief laag ten opzichte van het gemiddelde. Dat reflecteert zich eveneens in de steunverlening waar we vaststellen dat het aantal inwoners met een (equivalent) leefloon, een inkomensgarantie voor ouderen, een verhoogde tegemoetkoming of een inkomensvervangende tegemoetkoming in verhouding laag ligt.

Wanneer we iets verder kijken, dan zien we echter dat het aandeel inwoners dat aangeeft moeilijk tot heel moeilijk rond te komen, hoger ligt dan in 2020. Ook het aantal budgetmeters ligt relatief hoog voor een gemeente van deze grootte en sociale samenhang zoals Lede. Wat **honger** betreft, zien we dat 3% van de inwoners aangeeft voeding niet op tijd te kunnen betalen. Daarnaast moet bij de voedselbedeling soms ook gewerkt worden met wachtlijsten.

Dit alles doet vermoeden dat er (minstens) deels sprake is van **verdoken armoede**, of een stijgende groep Ledenaars die in theorie net boven het kansentariaf valt maar in praktijk moeilijkheden ervaart. De kansarmoede-index geeft inderdaad een stijging aan op lange termijn.

UITDAGING Kansarmoede in Lede op een zo laag mogelijk niveau houden, zowel objectief als subjectief.

GOEDE GEZONDHEID & WELZIJN

De **vergrijzing** zet zich in Lede nog sterker door dan in de rest van Vlaanderen. We zien echter dat de tevredenheid over oudervoorzieningen in Lede momenteel relatief laag ligt en de bestaande voorzieningen onder druk staan (maaltijdbedeling, poetsdienst, accommodaties ...).

UITDAGING Bewust zijn van de toenemende vergrijzing en de stijgende zorgbehoeftes die daarmee gepaard gaan.

UITDAGINGEN GEFORMULEERD VANUIT DE SENIORENRaad

- Rekening houden met de digitale kennis en competenties van alle senioren.
- Vraag en aanbod naar vrijwilligers onder senioren op elkaar afstemmen.

UITDAGINGEN GEFORMULEERD VANUIT DE WELZIJNSRAAD

- De strijd tegen vereenzaming vraagt om buurtzorg en ontmoetingsplaatsen waar iedereen – ongeacht hun achtergrond – zich welkom voelt.

Wat de **fysieke gezondheid** betreft, stellen we vast dat er op ons grondgebied een relatief hoog aantal diabetespatiënten is, evenals patiënten met een chronische aandoening. Ook op vlak van **mentale gezondheid** zien we een negatieve tendens met een stijging van het gebruik van psychofarmaca (antidepressiva, antipsychotica ...) en bezoeken bij de psychiater.

Ondanks een positieve evolutie, stellen we aan **preventieve** zijde vast dat het aantal mensen in Lede dat dagelijks aan sport doet (30 min), laag ligt.

UITDAGING Gezondheidscijfers verbeteren, zowel mentaal als fysiek. Met jongeren én ouderen als specifieke aandachtsgroepen.

UITDAGINGEN GEFORMULEERD VANUIT DE SPORTRAAD

- De tevredenheid over de sportvoorzieningen opnieuw naar omhoog brengen.
- Meer Ledenaars warm maken om zich te engageren als sportvrijwilliger.
- Ervoor zorgen dat de Ledenaars de huidige sportinfrastructuur op eigen grondgebied maximaal kunnen benutten.
- Meer zicht krijgen op de noden van de niet-gebonden/niet-georganiseerde sporter.

Lede doet het relatief goed op vlak van **onderwijs** t.o.v. het Vlaams gewest. We zien wel een negatieve evolutie doorheen de tijd waarbij de tevredenheid over onderwijs afneemt en de **betaalmoeilijkheden** stijgen. Lokaal bestuur Lede is geen actor op vlak van onderwijs – met uitzondering van het kunstonderwijs –, maar bevindt zich in de regierol. Het patrimonium in het **kunstonderwijs** is aan vervanging of minstens grondige vernieuwing toe.

UITDAGING De regierol op vlak van onderwijs blijven opnemen en vanuit de actorrol ervoor zorgen dat het kunstonderwijs kwaliteitsvol kan blijven, mede dankzij een goede infrastructuur.

GENDERGELIJKHEID

UITDAGING Ervoor zorgen dat iedereen gelijke toegang heeft tot kinderopvang.

Gelijke kansen voor mannen en vrouwen impliceert het aanbieden van voldoende kinderopvangmogelijkheden. Het aantal plaatsen in de **kinderopvang** met een inkomenstarief (26,9) ligt lager dan in het Vlaams gewest. We zien ook dat er relatief minder gezinnen zijn met betalingsmoeilijkheden voor de kinderopvang. De bovenlokale tendensen én de aanwijzingen rond verdoken armoede (zie eerder) werpen hier evenwel een ander, meer genuanceerd licht op.

Hiernaast stellen we vast dat de cijfers inzake **intrafamiliaal fysiek geweld** in Lede sinds 2021 significant hoger liggen dan het Vlaams gemiddelde.

FOCUS OP PLANEET

De natuurlijke hulpbronnen
van de planeet en het klimaat
beschermen voor toekomstige
generaties.

SCHOON WATER

Het **waterverbruik** in Lede is gemiddeld laag t.o.v. Vlaanderen, zeker voor alleenstaanden. We stellen vast dat zowel de **riolerings- als de zuiveringsgraad** in Lede veel hoger ligt dan elders.

UITDAGING Inspanningen rioleringsgraad behouden en verder opdrijven, met aandacht voor afkoppelen van hemelwater. Hemelwater particulier opvangen en zoveel mogelijk gebruiken voor laagwaardige toepassingen, vb. om de toilet door te spoelen, voor de wasmachine en om te poetsen.

UITDAGINGEN, GEFORMULEERD VANUIT DE MILIEURAAD.

- Verontreiniging oppervlaktewater voorkomen.
- Hemelwater de kans geven om te bufferen en te infiltreren.

VERANTWOORDE CONSUMPTIE & PRODUCTIE

Lede, zowel het Lokaal bestuur als zijn inwoners, produceert minder **afval** in het algemeen en minder restafval dan elders. De daling in het huishoudelijk afval per inwoner valt onder andere te verklaren door het invoeren van gewogen diftar.

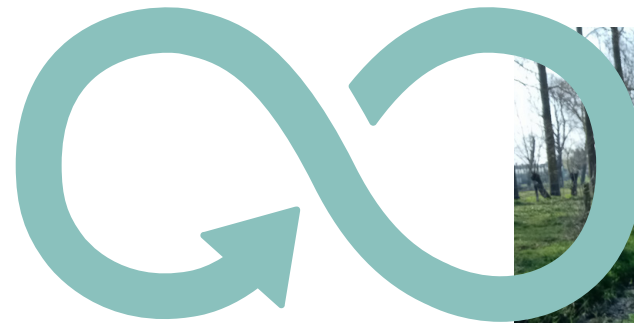
Wat **milieuhinder** betreft, is het aandeel inwoners die hinder ondervinden van zwerfvuil vergelijkbaar met het Vlaams Gewest of gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal. Voor hondenpoep scoort Lede zelfs een klein beetje beter. Uit de burgerbevraging van de Gemeente-Stadsmonitor 2023 blijkt evenwel dat de inwoners in Lede iets minder tevreden zijn over de netheid van het centrum, de straten en voetpaden dan in gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal.

Voor **woon-werkverkeer** stijgt het autogebruik geleidelijk aan, ten nadele van het openbaar vervoer. Al valt het vooral op dat de **fiets** vaker kan gebruikt worden als verplaatsingsmiddel, zeker voor vrije tijd.

Ook **lokaal gekweekt voedsel** kopen, gebeurt in Lede (32%) iets minder dan elders (35%). Inwoners van Lede gooien wel beduidend minder eten weg! Lede is sinds 2015 een **Faire Gemeente**. Tweejaarlijks toetsen we via de Fair-O-Meter ons lokaal engagement voor een eerlijke wereld aan de hand van 6 criteria. Lokaal bestuur Lede scoorde meer dan voldoende en de titel van Faire Gemeente werd in 2023 bevestigd. We haalden een A-score.

UITDAGING

Het fietsgebruik omhoog krijgen en het autogebruik doen dalen. Onze goede positie op vlak van afval behouden, alsook onze Fairtrade initiatieven.

KLIMAAT & LEVEN OP HET LAND

De **CO2-uitstoot** in Lede is hoger dan elders in Vlaanderen. Deze komt grotendeels van de huishoudens, vervoer en de dienstensector. Huishoudens hebben het voorbije decennium inspanningen geleverd, wat een daling opleverde van 11.5%. Toch blijft deze vermindering kleiner dan wat men in de rest van Oost-Vlaanderen of het Vlaams Gewest realiseerde. Dat maakt dat we op dit vlak nog een groot inhaalmanoeuvre moeten inzetten voor het nakomen van het Lokaal Energie- en Klimaatpact.

Voor dat LEKP hinkelen we eveneens achterop als het gaat over het **collectief renoveren van particuliere woningen** en het **structureel winnen van water** (ontharden + hemelwateropvang). Het belang aan dat laatste wordt nog onderstreept door de prognoses van de Vlaamse Milieu Maatschappij. Lede zal tegen 2050 ondanks steeds intensere neerslag te kampen hebben met significante **droogtestress**, veel meer dan gemiddeld in Vlaanderen. Qua **verharding** zit Lede op ongeveer hetzelfde niveau als andere gemeenten uit de Denderregio. Het aandeel onverharde oppervlakte zit relatief gezien vrij goed, wat akker- en grasland en tuinen en parken betreft.

Er is in Lede sinds 2019 ca. 7,82 ha nieuw bos aangeplant. De oppervlakte **groene ruimte** ligt hier hoger dan in de rest van Oost-Vlaanderen, maar nog altijd lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

UITDAGING

Blijven inzetten op biodiversiteit en de klimaatspanningen versterken, zowel binnen de eigen organisatie en het eigen patrimonium als in de rol van facilitator naar de inwoners toe.

UITDAGINGEN, GEFORMULEERD VANUIT DE MILIEURAAD:

- Druk op open ruimte wegnemen.
- Landbouw en natuur vrijwaren en verbeteren.

UITDAGINGEN, GEFORMULEERD VANUIT DE CULTUURRAAD:

- Beschermen en opwaarderen roerend en onroerend erfgoed.

FOCUS OP WELVAART

Een welvarend en zinvol
bestaan garanderen in
harmonie met de natuur.

BETAALBARE DUURZAME ENERGIE

Vernieuwbare energie komt in Lede bijna uitsluitend via fotonvoltaïsche **zonnepanelen**. 7,4% van de bruikbare daken werd in 2022 gebruikt voor de productie van hernieuwbare elektriciteit via zonnepanelen. Dat komt overeen met het gemiddelde in Vlaanderen. Maar omdat dit de enige bron van hernieuwbare energie is, ligt de productie van hernieuwbare energie relatief laag.

Het aantal woningen met een **EPC A, B of C** ligt met 39,4% **relatief laag** t.o.v. Oost-Vlaanderen (47,6%).

Eind 2023 bedroeg onze verledingsgraad 58,88%. We zien hier een sterke stijging doorheen de tijd.

UITDAGING

Het winnen van alternatieve energie aanmoedigen bij particulieren.

UITDAGINGEN, GEFORMULEERD VANUIT DE MILIEURAAD:

- Aandacht hebben voor elektrificatie- en energie-efficiëntie.
- Geluidshinder, broeikasgassen en fijnstof beperken.

DUURZAME STEDEN & GEMEENSCHAPPEN

Betaalbaar wonen staat onder druk, het percentage huishoudens dat minstens 30% van hun inkomen aan woonlasten besteedt, is verdubbeld. Een woning kost gemiddeld 300.000 euro in Lede. In 2020 was dit nog 236.000 euro: een stijging met 27% t.o.v. 2020. Deze stijging zien we ook in de rest van Vlaanderen.

Het vooropgestelde **bindend sociaal objectief** voor Lede bedraagt 129. Van de 129 te realiseren woningen zijn er 58 gerealiseerd, 14 woningen werden verkocht, bijgevolg moeten er nog 85 woningen worden gerealiseerd. Om het basisrecht op wonen te kunnen garanderen, werkt ons bestuur nauw samen met Woonmaatschappij Dender-Zuid. Op dit moment is er bij de Woonmaatschappij een **wachlijst** van 3.485 kandidaten voor onze gemeente. 424 personen daarvan zijn effectief gedomicilieerd in onze gemeente. Ondanks de verhoging van het aanbod aan **noodwoningen** van 2 naar 3 in eigen beheer en bij uitbreiding ook nog de 2 huurwoningen via Woonmaatschappij

Dender-Zuid, is de vraag nog steeds groter dan het aanbod. Dit valt deels te verklaren door het feit dat de noodwoningen langdurig worden bezet. Het is niet evident om de bewoners te verwijzen naar de reguliere markt waardoor het doel van kortdurende noodopvang soms voorbij schiet.

De **tevredenheid over de woning** ligt in dezelfde trend als in de rest van de regio. Er is wel een lichte daling zichtbaar (92% > 88%) voor de gemeente terwijl deze van de regio stabiel gebleven is (87%).

UITDAGING Ervoor zorgen dat Ledenaars toegang blijven hebben tot betaalbare kwaliteitsvolle woningen, wachtlijsten verkleinen/wegwerken én tegemoet komen aan vooropgestelde objectieven.

In vergelijking met het Vlaams Gewest en gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal scoort Lede iets minder wat betreft de **tevredenheid** over de **voetpaden** (45% tevreden t.o.v. 47%). We zien wel een stijging t.o.v. 2020 waar dit in de rest van Vlaanderen daalt.

Het aandeel inwoners in Lede dat **te voet of met de fiets** gaat voor kleine afstanden ligt lager dan in de rest van Vlaanderen (67% t.o.v. 71%), zie ook eerder. De **fietsinfrastructuur** wordt negatiever beoordeeld dan elders, maar we zien ook hier een positieve stijging over de tijd.

Mede dankzij de aanwezigheid van een station, vinden de woon-werk- of schoolverplaatsingen in Lede relatief vaak plaats via het **openbaar vervoer** (24,1%). 61,2% vindt ook dat er voldoende openbaar vervoer is. Dit aandeel ligt relatief hoog, maar we zien hier wel een daling t.o.v. 2020.

UITDAGING Modal shift stimuleren en meer inwoners op de fiets krijgen, zeker voor korte afstanden.

**UITDAGINGEN, GEFORMULEERD
VANUIT DE MILIEURAAD:**

- Mobiliteitsshift teweegbrengen.
- STOP-principe in acht nemen.

De cijfers vertellen ons dat we op het vlak van podiumkunsten en cultureel erfgoed beter scoren in aantal **vrijtijdsactiviteiten** per 1.000 inwoners dan onze buurgemeenten en gemeenten met een gelijkaardig aantal inwoners. 70% van de inwoners is tevreden met dit aanbod t.o.v. 57% in de gemeente met een gelijkaardig inwonersaantal. Ook in het aantal ontevreden inwoners zien we een verschil van 10%. Het valt op dat Lede merklijk beter scoort dan gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal.

Het aantal bezoekers van de **bibliotheek** herstelt zich langzaam na de pandemie. De collectie is eerder klein, maar wordt relatief veel ontleend. 89% van de inwoners is tevreden over de bibliotheek. Dat ligt iets hoger dan in de rest van Vlaanderen (86%).

Lede heeft een aanbod aan **infrastructuur voor jongeren**: het ontmoetingscentrum in Wanzele en de speelterreinen in o.a. Oordegem, Wanzele en het sportcomplex. 56% van de burgers is tevreden met de infrastructuur voor jongeren. Dit ligt iets lager dan het Vlaamse gemiddelde.

UITDAGING Onze goede positie op vlak van cultuur en vrije tijd behouden, extra aandacht besteden aan jongeren.

**UITDAGING, GEFORMULEERD
VANUIT DE CULTUURRAAD:**

- Meer inwoners betrekken bij het gemeenschapsgebeuren in Lede.
- Vraag en aanbod naar infrastructuur op elkaar afstemmen.

In Lede is 26,1% van de oppervlakte ingenomen door **buurtgroen**. In Oost-Vlaanderen bedraagt dit 17,2% en in het Vlaams Gewest 23,9%. In Lede is er dus meer toegankelijk groen dan in Oost-Vlaanderen of het Vlaams Gewest. Uit de burgerbevraging blijkt echter dat de tevredenheid hierover iets lager is dan in het Vlaams Gewest of gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal.

Het aandeel van de bevolking dat tevreden is over de **staat van straten en pleinen** is in Lede iets minder groot (57%) dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest (59%) en dan in gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal (59%). We zien wel dat het aandeel van tevreden inwoners stijgt in Lede.

UITDAGING De tevredenheid rond het (buurt)groen en het openbaar domein in Lede omhoog krijgen.

EERLIJK WERK & ECONOMISCHE GROEI

Op het vlak van **activiteitsgraad** zien we geen afwijkingen ten opzichte van het gemiddelde. Bovendien merken we ook een gunstige evolutie doorheen de jaren op vlak van werkzaamheidsgraad. De werkzaamheidsgraad voor personen met een niet EU-achtergrond ligt aanzienlijk lager (67,2%) dan deze van personen van Belgische herkomst (79%), maar wel veel hoger in Lede dan in de rest van Vlaanderen (57,5%).

Hoewel de cijfers en de evolutie van werkzoekenden in lijn liggen met het gemiddelde van de referentiegebieden is de **langdurige werkloosheid** een aandachtspunt. Het aandeel langdurig (langer dan één jaar) werkzoekenden zonder werk bedraagt in Lede 49,7%. Dit is iets meer dan het gemiddelde in Vlaanderen (46,5%) en in de buurgemeenten (46,5%) of in gemeenten met een gelijkaardig inwonersaantal (46,7%).

UITDAGING Langdurige werkloosheid (mee) aanpakken door oog te hebben voor alternatieve werkvormen zoals de gemeenschapsdiensten en stages bij externe organisaties en alert te blijven voor mogelijke samenwerkingsverbanden met maatwerkbedrijven en arbeidszorg.

UITDAGING, GEFORMULEERD VANUIT DE MIDDENSTANDSRAAD:

- De middenstand in Lede blijven bereiken.
- De middenstand wegwijs maken in de steeds complexere regelgeving.

INDUSTRIE & INNOVATIE

De **hoogtechnologische sector** is door haar innovatieve karakter een belangrijke motor voor economische groei. Lede heeft slechts een laag percentage (0,2%) aan zelfstandigen in deze sector. Maar deze groep zit wel in stijgende lijn.

43,8% van de werknemers in Lede werken in deze sector. Dit is ook het gemiddelde voor de Provincie, maar we zien in Lede wel een sterke daling die zich in de rest van de regio niet voordoet.

UITDAGING

Bekijken of we als Lokaal bestuur (tewerkstelling in) de hoogtechnologische sector kunnen stimuleren.

ONGELIJKHEID VERMINDEREN

De **herkomstkloof** in werkloosheid en tewerkstellingsgraad ligt relatief laag in Lede. Dit wijst erop dat er in verhouding tot de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst, meer personen met een niet-EU-herkomst aan het werk zijn. De laatste jaren merken we ook een lichte daling in dit cijfer; dit betekent dat de kloof beperkter geworden is, wat een gunstige evolutie is.

Ledenaars staan relatief positief t.o.v. **diversiteit** en initiatieven om samenleven te bevorderen. We merken hier ook een positieve evolutie doorheen de tijd. De initiatieven die worden opgezet om samenleven te bevorderen, zijn momenteel eerder beperkt en ad hoc maar worden wel positief geëvalueerd.

UITDAGING

We willen het draagvlak hoog houden en zo – in lijn met bovenlokale trends – kunnen omgaan met meer instroom van allochtone bevolking.

FOCUS OP **VREDE**

Vredevolle, rechtvaardige en
inclusieve gemeenschappen
bevorderen.

VEILIGHEID

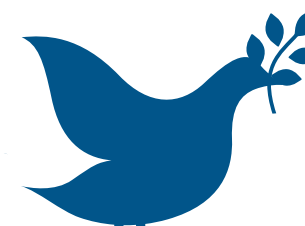
Algemeen zijn er in Lede meer geregistreerde **criminele feiten** dan in andere gemeenten van gelijkaardige omvang. Uit de registerdata van 2023 blijkt dat in Lede de misdrijven bedrog, beschadigingen en lichamelijke integriteit procentueel licht zijn gestegen t.o.v. 2020. De misdrijven drugs, diefstal en afpersing zijn procentueel dan weer licht gedaald t.o.v. 2020.

3% van de inwoners voelt zich altijd of vaak onveilig in de buurt. Daartegenover staat dat 81% zich zelden of nooit **onveilig** voelt. Uit de cijfers van de Gemeente- en Stadsmonitor 2023 blijkt dat het onveiligheidsgevoel 4 % bedraagt in Lede t.o.v. 7% in het Vlaams gewest. Toch hangt dit niet samen met een sterker **vertrouwen in de politie**: 39% in Lede, ten opzichte van 45% in gelijkaardige gemeenten en zelfs 46% vertrouwen gemiddeld in Vlaanderen.

In 2023 voelde 73% van de Ledenaars zich thuis in onze gemeente t.o.v. 72% gemiddeld in Vlaanderen en 76% in een gemeente met gelijkaardige grootte. Het **contact met de burens** is vergelijkbaar met de rest van Vlaanderen. **Burens helpen** gebeurt in Lede vandaag iets minder dan in het verleden en ook minder dan in gemeenten van een gelijkaardige grootteorde.

UITDAGING

Blijven waken over een veilige gemeente, waar onderling contact en elkaar helpen centraal staan.

STERKE PUBLIEKE DIENSTEN

Het **vertrouwen in het Lokaal bestuur** is lager dan in andere gelijkaardige gemeenten. Uit de cijfers van de Gemeente- en Stadsmonitor 2023 blijkt dat het vertrouwen in Lokaal bestuur Lede 22% bedraagt t.o.v. 25 % in het Vlaams gewest en 29% in gelijkaardige gemeenten qua grootteorde. Vraag is vanwaar dit verschil komt.

Op basis van andere cijfers uit de Gemeente- en Stadsmonitor zou men kunnen afleiden dat er meer behoefte is aan **consultatie/participatie**, zeker bij de opmaak van plannen.

De tevredenheid over onze **loketvoorziening** is vergelijkbaar met Vlaanderen én gelijkaardige gemeenten. Die over de digitale dienstverlening ligt lager dan elders. Deze cijfers dateren van voor de implementatie van de nieuwe website en socialemediastратегie.

UITDAGING Het vertrouwen in het Lokaal bestuur Lede opkrikken/herstellen. Dienstverlening (blijven) aanbieden op maat van de burger.

UITDAGING, GEFORMULEERD VANUIT DE MILIEURAAD:

- **Participatie/communicatie blijven stimuleren.**
- **Meer en tijdig betrekken van partners bij beleidsvoering.**

10

**KRACHTLIJNEN
VOOR LEDE**

1

LEDE INVESTEERT IN EEN GOED ONDERHOUD VAN ZIJN PATRIMONIUM

UITDAGING

De regierol op vlak van onderwijs blijven opnemen en vanuit de actorrol ervoor zorgen dat het kunstonderwijs kwaliteitsvol kan blijven, mede dankzij een goeie infrastructuur.

UITDAGING

Blijven inzetten op biodiversiteit en de klimaatinspanningen versterken, zowel binnen de eigen organisatie en het eigen patrimonium als in de rol van facilitator naar de inwoners toe.

UITDAGING

De tevredenheid rond het (buurt) groen en het openbaar domein in Lede omhoog krijgen.

Wat het onderhoud van het openbaar domein betreft, levert Lokaal bestuur Lede verdienstelijk werk. Onze strooidiensten presteren bovenmaats. De kerkhoven, parken, speelpleinen, grachten ... zijn in goede staat. We kaapten zelfs de prijs weg van Meest Functionele Trage Weg.

Daartegenover staat dat onze organisatie vandaag een sterk verouderd patrimonium heeft dat niet altijd voldoet aan de basis- en toekomstige normen (veiligheid, duurzaamheid, energie, toegankelijkheid). We moeten als lokaal bestuur zelf het goede voorbeeld geven inzake duurzame renovaties.

We vragen daarom aan het nieuwe bestuur om werk te maken van een gedragen toekomstvisie en dit concreet te laten uitwerken in een **patrimoniumplan**, een **natuurbeheerplan** voor het **park** én een **masterplan voor de centrumzone**. Dat laat de administratie toe om zich beter en duurzamer te organiseren.

2

LEDE WERKT AAN EEN INTEGRAAL MOBILITEITSBELEID VOOR MORGEN

UITDAGING Het fietsgebruik omhoog krijgen en het autogebruik doen dalen. Onze goede positie op vlak van afval behouden, alsook onze Fairtrade initiatieven.

UITDAGING Modal shift stimuleren en meer inwoners op de fiets krijgen, zeker voor korte afstanden.

Op vlak van mobiliteit heeft Lokaal bestuur Lede de voorbije jaren grote stappen vooruit gezet: er werd ingezet op veilige schoolomgevingen en bij elk project houdt men doelbewust rekening met de aanleg van veilige fietspaden. Er is een derdebetalerssysteem voor De Lijn en er werd een intensieve busregeling onderhandeld. Deelmobiliteit werd ingevoerd met Hoppin als partner. De Trage wegen zijn in kaart gebracht en kregen een opwaardering.

We vragen aan het nieuwe bestuur om al deze inspanningen vol te houden en waar mogelijk te versterken, zoals het **uitbreiden van publieke laadpunten**, voorzien in **moderne fietsenstallingen** op openbaar domein én zelf het goede voorbeeld geven bij professionele verplaatsingen en woon-werkverkeer.

Om de modal shift in de toekomst nog meer te stimuleren onder Ledenaars hebben we nood aan een algemeen sterk **fietsbeleid** en specifiek een onderbouwde **studie** voor het centrumgebied. Aangezien mobiliteit niet stopt aan de grenzen van onze gemeente, blijft een nauwe samenwerking met de regio en bovenlokale overheden noodzakelijk.

3

LEDE BOUWT AAN EEN KWALITEITSVOLLE RUIMTE OM TE WONEN EN TE WERKEN

LEDE BESTENDIGT HET BELANG VAN BETAALBAAR, KWALITEITSVOL WONEN

UITDAGING Ervoor zorgen dat Ledenaren toegang blijven hebben tot betaalbare kwaliteitsvolle woningen, wachtlijsten verkleinen/wegwerken én tegemoet komen aan vooropgestelde objectieven.

Lede heeft op vandaag een tekort aan sociale woningen en moet zich engageren om het **Sociaal Objectief** te realiseren tegen 2025. Een nauwe samenwerking met sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren is daarin cruciaal. We vragen aan het nieuwe bestuur om specifiek ook aandacht te hebben voor de **lage middenklasse** die in de zoektocht naar een betaalbare woonst net boven de sociale tarieven valt: alleenstaanden, jonge gezinnen en (zorgbehoevende) ouderen.

Lokaal bestuur Lede zet al in op het informeren en sensibiliseren inzake **duurzaam renoveren** van haar inwoners (klimaattafels, WIJK-UP, samenwerking met Solva renovatiecoach, groepsaankopen Provincie Oost-Vlaanderen ...). We vragen aan het nieuwe bestuur om deze inspanningen vol te houden én waar mogelijk te versterken.

Kwaliteitsvol wonen betekent ook aangename buurten en toegang hebben tot collectieve voorzieningen. Het uitschrijven van een **ruimtelijk beleidsplan** en de **opwaardering** van het **centrum** kan hier zeker toe bijdragen.

LEDE GAAT OP EEN DUURZAME MANIER OM MET WATER EN ZET VERSTERKT IN OP ONTHARDING EN VERGROENING

UITDAGING Blijven inzetten op biodiversiteit en de klimaatinspanningen versterken, zowel binnen de eigen organisatie en het eigen patrimonium als in de rol van facilitator naar de inwoners toe.

UITDAGING De tevredenheid rond het (buurt)groen en het openbaar domein in Lede omhoog krijgen.

De huidige hemelwaterverordening moet lokaal worden opgevolgd en nageleefd. Regenwater zoveel mogelijk bufferen en de infiltratiecapaciteit verhogen dankzij ontharding, is en blijft de boodschap. We vragen aan het nieuwe bestuur om hier een beleidsplan rond uit te schrijven, ook naar handhaving toe. Als lokaal bestuur moeten we waar mogelijk zelf het goede voorbeeld geven door bij de heraanleg van wegen en inrichting/aanpassing van openbare gebouwen en publiek domein in te zetten op **vergroening**, maximale **ontharding** en hergebruik van eigen **regenwater**. Kraantjeswater standaard maken onder eigen medewerkers, is eveneens een aanbeveling.

Naar de inwoners toe willen we de huidige **sensibiliseringsacties** rond ontharding, de groepsaankopen van regenwatertonnen en campagnes zoals Tegelwippen en Geveltuinen doelbewust verderzetten. Bijkomende subsidies (opvang hemelwater) kunnen overwogen worden, alsook de opmaak van een hittestressplan.

Verder willen we met de steun van het nieuwe bestuur de reductiedoelstellingen van de Vlaamse Milieu Maatschappij in verband met de waterlopen behalen. Met andere woorden, het **afvalwater** maximaal ontkoppelen en zuiveren.

LEDE STIPPELT EEN LOKAAL BUITENSCHOOLS BELEID UIT

UITDAGING Ervoor zorgen dat iedereen gelijke toegang heeft tot kinderopvang.

Lokaal bestuur Lede biedt via haar speelpleinwerking, buitenschoolse kinderopvang (120 plaatsen), knutselateliers en allerhande sportactiviteiten/-kampen vandaag al heel wat mogelijkheden tot opvang en activiteiten. De komst van **Villa Felix** breidt deze mogelijkheden nog uit.

We vragen aan het nieuwe bestuur om te kijken waar privé-partners, lokale ondernemers en lokale verenigingen het huidige aanbod nog kunnen versterken. Het **BOA-decreet** geeft het lokaal bestuur de regie in handen om met de verschillende partners een **lokaal buitenschools beleid** uit te stippelen. Het nieuwe bestuur zal dit decreet verder moeten ontwikkelen en uitdragen.

LEDE ONDERZOEKT DE MOGELIJKHEDEN VOOR EEN UITBREIDING VAN DE KMO-ZONE

UITDAGING Bekijken of we als Lokaal bestuur (tewerkstelling in) de hoogtechnologische sector kunnen stimuleren.

Vandaag biedt Lede ruimte aan ondernemers in de **Heiplas KMO-zone**. Daarnaast zijn er al een aantal kleinere privé bedrijfsunits op het grondgebied. We vragen aan het nieuwe bestuur om te blijven inzetten op ontwikkeling van activiteiten in functie van **innovatie, ontwikkeling en lokale tewerkstelling**. De aanbeveling is om dergelijke activiteiten uit het centrum te weren omwille van mobiliteits- en parkeeroverlast en de geconcentreerde ruimte die voorhanden is daarvoor aan te snijden.

4

LEDE VERHOOGT HET BEWUSTZIJN ROND DUURZAAM HANDELEN

LEDE VERHOOGT HET BEWUSTZIJN ROND DUURZAAM RENOVEREN

UITDAGING Blijven inzetten op biodiversiteit en de klimaat-inspanningen versterken, zowel binnen de eigen organisatie en het eigen patrimonium als in de rol van facilitator naar de inwoners toe.

UITDAGING Het winnen van alternatieve energie aanmoedigen bij particulieren.

Wat duurzaam renoveren betreft, willen we als lokaal bestuur in eerste instantie zelf het goede voorbeeld geven, onder andere via **verledding** en door **zonnepanelen** te plaatsen op openbare gebouwen. We verwijzen hierbij ook naar de krachtlijn rond goed onderhoud van het patrimonium. Naar de burgers toe vragen we het nieuwe bestuur om verhoogd te mogen inzetten op **informer** en **sensibiliseren** in samenwerking met andere relevante partners (vb. energie- en renovatiecoach Solva, WIJK-UP, groepsaankopen energie via Provincie Oost-Vlaanderen ...).

LEDE BLIJFT INZETTEN OP AFVALPREVENTIE, SORTEREN EN AANPAK ZWERFVUIL

UITDAGING Het fietsgebruik omhoog krijgen en het autogebruik doen dalen. Onze goede positie op vlak van afval behouden, alsook onze Fairtrade initiatieven.

De overstap naar het **Diftar**-systeem heeft geloond. Willen we onze goede positie op vlak van afval behouden, dan moeten we minstens onze huidige inspanningen aanhouden. Lokaal bestuur Lede ondersteunt onder andere de **Mooimakers**-campagne en voorziet opleidingen/**demo's** rond sorteren en composteren. Daarnaast bieden we ook het Repaircafé aan en promoten we **herbruikbaar** cateringmateriaal voor evenementen. In de aanpak naar zwerfvuil kunnen we nog meer gebruik maken van mobiele **handhavingscamera's** en het inzetten van **GAS-boetes**.

LEDE HANDELT VANUIT HET LEF-PRINCIPE (LOKAAL – ECOLOGISCH – FAIRTRADE)

UITDAGING Het fietsgebruik omhoog krijgen en het autogebruik doen dalen. Onze goede positie op vlak van afval behouden, alsook onze Fairtrade initiatieven.

Vanuit het Korte-Keten-principe wil Lede lokale productie en consumptie zoveel mogelijk stimuleren. De wekelijkse **markt**, de avondmarkt en de jaarmarkt zetten het aanbod in de kijker. De **gemeentelijke cadeaucheques** stimuleren de aankoop bij Leedse winkeliers. We faciliteren en ondersteunen verder actief de werking van de **middenstandsraad**. Onze interne richtlijnen bij aankoop zijn: koop lokaal, duurzaam, ecologisch en fairtrade. We vragen aan het nieuwe bestuur om deze principes naar de toekomst verder te verankeren in een aankoopbeleid. We willen een Faire gemeente blijven. De zichtbaarheid en ondersteuning van fairtrade initiatieven versterken door het LEF-principe (lokaal, ecologisch, fair) breder toe te passen en te promoten.

5

LEDE BLIJFT KANSARMOEDE EN HONGER BESTRIJDEN

UITDAGING Kansarmoede in Lede op een zo laag mogelijk niveau houden, zowel objectief als subjectief.

Inwoners van Lede kunnen gebruik maken van **gratis busvervoer** op het grondgebied. **Op Wielekes** biedt een bibliotheek voor kinderfietsen. Er is een Digipunt en een loket ter ondersteuning van mensen in energiearmoede. In de strijd tegen kansarmoede biedt Lokaal bestuur Lede het **UiTPAS**-systeem aan tegen kansentarif. De criteria voor wie recht heeft op een sociaal tarief worden lokaal beslist en zouden dus kunnen worden versoepeld. Aanvullend kunnen de UiTPAS-activiteiten worden uitgebreid. Dezelfde denkoefening kan gebeuren voor het geven van gemeentelijke kortingen. Dit sluit aan bij de aanbeveling om verhoogd in te zetten op **activering** en **verwijzing naar werk**, als belangrijke hefboom om uit de vicieuze armoedecirkel te geraken.

Werken aan een duurzaam activeringsbeleid waarbij we ook binnen de eigen organisatie op een doordachte manier werkkansen creëren.

Het sociale **dorpsrestaurant** is tweewekelijks open, wat vanuit kosten-batenperspectief de meest aangewezen frequentie is. In de strijd tegen honger waarderen we onze externe samenwerkingsverbanden voor de bedeling van voedselpakketten. Het is hierbij van belang om de verscheidenheid aan sociale dienstverlening zo duidelijk en laagdrempelig mogelijk te houden zodat burgers weten wat hun rechten zijn en op welke dienstverlening ze beroep kunnen doen.

UITDAGING Armoede ontnemt kansen op een menswaardig leven. De structurele aanpak ervan begint met gelijke toegang tot sociale woningen, onderwijs en zorg.

6

LEDE VOERT EEN TOEKOMSTBESTENDIG OUDERENZORGBELEID

UITDAGING Bewust zijn van de toenemende vergrijzing en de stijgende zorgbehoeftes die daarmee gepaard gaan.

Willen we dat de steeds ouder wordende Ledenaar zo lang als mogelijk thuis kan blijven wonen, dan is verder **informer en sensibiliseren** nodig. Met de ondersteuning van een vrijwilligersnetwerk gaan we actief op zoek naar mensen in isolement en eenzaamheid.

De gemeente draagt al de titel van **Dementievriendelijk Lede**. Er is een **zorgloket** waar burgers terecht kunnen met al hun zorggerelateerde noden en vragen, onder andere voor het inwinnen van informatie m.b.t. de **mantelzorgpremie**.

Naast het **woonzorgcentrum** en het **dorpsrestaurant** biedt Lokaal bestuur Lede een aantal diensten aan, specifiek gericht naar het niet-residentieel begeleiden, ondersteunen en ontzorgen van ouderen. Denken we hierbij in eerste instantie aan de thuiszorgdiensten, met name maaltijdbezorging en poetshulp. Hoewel beide een eerstelijns signaalfunctie vervullen, kan het een opportuniteit zijn om na te denken over wat de kerntaken zijn van het Lokaal bestuur Lede.

Bib-aan-huis en het **Digipunt** maken het mogelijk dat mensen op leeftijd die minder mobiel zijn, toch van een aantal services kunnen genieten. **Mobitwin** (voorheen de Minder Mobielen Centrale) speelt specifiek in op de verplaatsingsbehoeftes. Er is ook al een mooi aanbod voor de actieve senioren. Dit zou zeker nog kunnen worden uitgebreid, vb. binnen de Kunstacademie.

Vandaag is er evenwel een groep ouderen die uit de boot valt. Het gaat om mensen die niet meer volledig mobiel en (deels) zorgbehoevend zijn, maar nog niet in aanmerking komen voor een woonzorgcentrum. We missen dus een aantal tussenschakels op ons grondgebied, zoals voldoende **assistentiewoningen en een lokaal dienstencentrum**. In het beheer van ons patrimonium moeten we tot slot niet alleen het aspect duurzaamheid in ons achterhoofd houden, maar ook **toegankelijkheid**.

7

LEDE KIEST VOOR EEN GOEDE GEZONDHEIDSPREVENTIE, ZOWEL MENTAAL ALS FYSIEK

UITDAGING Gezondheidscijfers verbeteren, zowel mentaal als fysiek. Met jongeren én ouderen als specifieke aandachtsgroepen.

Lokaal bestuur Lede heeft een **ruim sportaanbod**, maar heeft ook heel wat te bieden op vlak van **vrijetijd** en **kunstonderwijs**. Kunst is een vorm van expressie: wat we niet in woorden kunnen zeggen, kunnen we misschien wel in schilderijen of muziek kwijt. De artistieke werkvormen in het atelier versterken mentale weerbaarheid én sociale verbinding. Sommige activiteiten zijn specifiek gericht naar senioren, zoals de seniorensportweek en Plus Minus. Anderen worden naar deze doelgroep aangepast, o.a. op basis van de feedback die uit de focusgroep naar voor kwam.

Er zijn **AED-toestellen** op het grondgebied en het Lokaal bestuur biedt opleidingen rond het correct gebruik ervan aan, ook op scholen.

Er is ook een **kwaliteitsvol preventiebeleid** ontwikkeld, o.a. via het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg en **LOGO**. In het **Huis van het Kind** kan elk kind, jongere en ouder terecht met vragen rond preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning of het stimuleren van sociale cohesie. Het bestuur stelt daarnaast een aantal zittingen open bij professionele zorgverleners, zoals een **jeugdpsycholoog**, een **diabetescoach** en een **bewegen-op-verwijzingcoach**.

Indirect draagt de aanleg en het onderhoud van **groene zones** en de **trage wegen** zeker ook bij aan het mentaal en fysiek welzijn van de Leedse inwoners. Denken we hierbij ook aan het sportpark met de sporttoestellen.

Als **werkgever** geeft Lokaal bestuur Lede zelf het goede voorbeeld door het aanbieden van fruit en soep in bepaalde periodes, het organiseren van een sportdag tijdens de Week van de geestelijke gezondheidszorg, het creëren van een fietsaanbod en het uitbetalen van een fietsvergoeding. We vragen aan het nieuwe bestuur goed te overwegen welk activiteiten (versterkt) kunnen worden verdergezet.

8

LEDE BLIJFT INZETTEN OP EEN TOEGANKELIJK VRIJETIJDSAANBOD, VOOR ALLE LEEFTIJDEN

UITDAGING Gezondheidscijfers verbeteren, zowel mentaal als fysiek. Met jongeren én ouderen als specifieke aandachtsgroepen.

UITDAGING Onze goede positie op vlak van cultuur en vrije tijd behouden, extra aandacht besteden aan jongeren.

Lokaal bestuur Lede slaagt erin om op vlak van vrije tijd heel veel op touw te zetten. Er zijn de vaste 'huizen' die voor een vrijwel continu aanbod zorgen, zoals de **bibliotheek**, de **academie**, de **gemeentelijke sportaccommodaties (sportcomplex De Ommegang, voetbalcomplex Smetlede en de atletiekpiste Putbos)** en de **GC Volkskring**.

Daarnaast biedt het bestuur ook nog **sportkampen, sportacademie, knutselateliers** en **speelpleinwerking** aan. We vragen aan het nieuwe bestuur om mee na te denken over actualisering van een haalbaar aanbod (o.a. tarieven herbekijken).

Het Lokaal bestuur verzorgt ook jaarlijks terugkerende evenementen, zoals het Volksbal en de nieuwjaarsreceptie, en leidt het **UiTPAS**-systeem in goede banen.

9

LEDE ZET IN OP VERBINDING EN VEILIGHEID

UITDAGING Blijven waken over een veilige gemeente, waar onderling contact en elkaar helpen centraal staan.

Algemene **netheid** zorgt voor orde en structuur en komt de veiligheid ten goede. Alle maatregelen in het bestrijden van sluikstorten en zwerfvuil (zie krachtlijn 4) hebben dus ook hier hun effect, zoals de Mooimakerscampagne en mobiele handhavingscamera's.

De **BIN's** (Buurt Informatie Netwerken) in Lede omvatten een samenwerkingsverband tussen het Lokaal bestuur, de politie en inwoners uit een bepaalde wijk/omgeving en dragen zo ook bij aan een hoger veiligheidsgevoel.

Naar verbinding toe, faciliteert het Lokaal bestuur Lede het samenbrengen van mensen: infrastructureel via het dorpsrestaurant, het jeugdhuis en het skatepark, maar ook via de **kermissen**, het financieel ondersteunen van **buurtfeesten** (Buurtfeestcheques) en het aanbieden van **Hoplr**, het sociale netwerk voor je buurt. Er kan versterkt worden ingezet op vrijwilligerswerking.

10

LEDE HOUDT EEN KWALITATIEVE DIENSTVERLENING AAN

UITDAGING Het vertrouwen in het Lokaal bestuur Lede opkrikken/herstellen. Dienstverlening (blijven) aanbieden op maat van de burger.

Een modern **dienstverleningsmodel** werd uitgewerkt en ingevoerd. De Ledenaar kan vandaag op verschillende manieren contact opnemen met het Lokaal bestuur: via de telefoon, mail, sociale media, aan de balie

We blijven werken aan duidelijke, inclusieve, professionele en herkenbare **communicatie** die onze inwoners bereikt en verbindt. We bieden een mix aan van mondelinge, gedrukte en digitale **communicatiekanalen**, zodat inwoners kunnen schakelen tussen online en offline kanalen zonder verlies van kwaliteit in de dienstverlening.

Sommige kanalen werden geoptimaliseerd. Zo kwam er onder andere een **nieuwe website** inclusief vrijetijds- en evenementenloket en een **nieuwe socialemediastrategie**.

We vragen aan het nieuwe bestuur om te blijven inzetten op **digitale dienstverlening**, vb. naar zaalverhuur en ticketverkoop, maar eveneens te waken over het menselijke aspect. Want digitale transformatie biedt kansen, maar benadrukt ook de blijvende **digitale kloof**.

Onze kanalen vereisen ook monitoring om de effectiviteit onder de inwoners te waarborgen. Dit vereist regelmatige evaluatie en aanpassing van de strategieën. Daarnaast moeten we meer inspelen op de behoeften van alle doelgroepen. **Inclusieve communicatie** vereist inspanningen op het gebied van taal, toegankelijkheid en positieve beeldvorming.

Tenslotte merkt de administratie steeds meer onverdraagzaamheid op bij burgers (toenemend aantal klachten, meldingen) met **geschillen** tot gevolg. We vragen aan het nieuwe bestuur om mee na te denken over een eenduidige houding en eventuele juridische ondersteuning.

